

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ทศนคติที่มีต่อการเรียนนาฏศิลป์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

กลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2543 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำนวน 226 คน ซึ่งผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถาม จำนวน 226 ฉบับ และได้รับคืนจำนวน 226 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามทศนคติที่มีต่อการเรียนนาฏศิลป์ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยปรับปรุงมาจากแบบสอบถามสภาพปัญหา และความต้องการเรียนวิชาดนตรีและนาฏศิลป์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่ของสายละออ จำปา (2543) ซึ่งได้นำไปทดลองใช้ และวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) ได้เท่ากับ 0.92 แบบสอบถามได้แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ทศนคติที่มีต่อการเรียนนาฏศิลป์เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งแบ่งเป็น 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open - Ended)

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows ดังนี้
 ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ได้แก่ ความถี่ และร้อยละ
 ตอนที่ 2 ทักษะคตินักเรียนที่มีต่อการเรียนนาฏศิลป์ สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (\bar{X})
 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าที (t-value)

การเปรียบเทียบทัศนคติที่มีต่อการเรียนนาฏศิลป์ จำแนกตามเพศ โดยการทดสอบค่าที (t-test)

การเปรียบเทียบทัศนคติที่มีต่อการเรียนนาฏศิลป์ จำแนกตามชั้นปี โดยค่าสถิติวิเคราะห์ความแปรปรวน (One Way ANOVA)

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของนักเรียน สถิติที่ใช้ได้แก่ ความถี่ และร้อยละ

สรุปผลการวิจัย

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 13-14 ปี กำลังศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 บิดามารดาประกอบอาชีพรับราชการ และบิดามารดาอยู่ร่วมกัน

ระดับทัศนคติที่มีต่อการเรียนนาฏศิลป์ แบ่งเป็น 3 ด้าน คือ

ด้านเนื้อหาที่เรียน เมื่อคิดค่าเฉลี่ยรวมทั้งหมด 14 ข้อ พบว่า ระดับทัศนคติที่มีต่อการเรียนนาฏศิลป์อยู่ในระดับดี

ด้านครูผู้สอน เมื่อคิดค่าเฉลี่ยรวมทั้งหมด 12 ข้อ พบว่า ระดับทัศนคติที่มีต่อการเรียนนาฏศิลป์อยู่ในระดับดี

ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน เมื่อคิดค่าเฉลี่ยรวมทั้งหมด 6 ข้อ พบว่า ระดับทัศนคติที่มีต่อการเรียนนาฏศิลป์อยู่ในระดับดี

ผลการเปรียบเทียบทัศนคติที่มีต่อการเรียนนาฏศิลป์ จำแนกตามเพศ

ด้านเนื้อหาที่เรียน เมื่อเปรียบเทียบทัศนคติที่มีต่อการเรียนนาฏศิลป์ของนักเรียนระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง โดยภาพรวมพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในข้อต่อไปนี้เป็น การเรียนนาฏศิลป์มีความสำคัญต่อการสืบทอดศิลปวัฒนธรรม และการเรียนนาฏศิลป์ช่วยฝึกความกล้าในการแสดงออก ส่วนข้อที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ การเรียนนาฏศิลป์ช่วยฝึกให้มีบุคลิกภาพที่ดี ส่วนข้ออื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

ด้านครูผู้สอน เมื่อเปรียบเทียบทัศนคติที่มีต่อการเรียนนาฏศิลป์ของนักเรียนระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง โดยภาพรวมพบว่าไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ไม่แตกต่างกันทุกข้อ

ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน เมื่อเปรียบเทียบทัศนคติที่มีต่อการเรียนนาฏศิลป์ของนักเรียนระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง โดยภาพรวมพบว่าไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การเรียนนาฏศิลป์เป็นใช้ทักษะการเคลื่อนไหวทุกส่วนของร่างกาย มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการเปรียบเทียบทัศนคติที่มีต่อการเรียนนาฏศิลป์ จำแนกตามระดับชั้น

ด้านเนื้อหาที่เรียน เมื่อเปรียบเทียบทัศนคติที่มีต่อการเรียนนาฏศิลป์ของนักเรียนระหว่างชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยภาพรวมพบว่าไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในข้อต่อไปนี้เป็น การเรียนนาฏศิลป์มีความสำคัญต่อการสืบทอดศิลปวัฒนธรรม และการเรียนนาฏศิลป์ช่วยฝึกความกล้าในการแสดงออก ส่วนข้อที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ นาฏศิลป์มีส่วนเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม และการเรียนนาฏศิลป์มีส่วนช่วยให้นักเรียนรู้สึกผ่อนคลาย ส่วนข้ออื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

ด้านครูผู้สอน เมื่อเปรียบเทียบทัศนคติที่มีต่อการเรียนนาฏศิลป์ของนักเรียนระหว่างชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยภาพรวมพบว่าไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในข้อต่อไปนี้เป็น ครูผู้สอนมีความรับผิดชอบต่อการสอน และครูผู้สอนมีความรู้กว้างขวาง และความแม่นยำในการเรียนการสอนนาฏศิลป์ ส่วนข้อที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ นักเรียนให้ความร่วมมือกับกิจกรรมของทางโรงเรียนเมื่อมีการแสดง และครูผู้สอนแสวงหาเทคนิคการเรียนการสอนแบบใหม่ ๆ เสมอ ส่วนข้ออื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน เมื่อเปรียบเทียบทัศนคติที่มีต่อการเรียนนาฏศิลป์ของนักเรียนระหว่างชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยภาพรวมพบว่าไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในข้อต่อไปนี้เป็น การเรียนนาฏศิลป์ใช้กิจกรรมที่เน้นการฝึกปฏิบัติ การเรียนนาฏศิลป์เป็นการใช้ทักษะการเคลื่อนไหวทุกส่วนของร่างกาย และการเรียนนาฏศิลป์มีการฝึกปฏิบัติควบคู่ไปกับการเรียนทฤษฎี ส่วนข้ออื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักเรียน

จากการสำรวจความคิดเห็น และข้อเสนอแนะของนักเรียนเกี่ยวกับนาฏศิลป์ ที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิด พบว่า นักเรียนมีวิธีการ อนุรักษ์ สืบทอด และเผยแพร่ นาฏศิลป์ โดยการจัดให้มีการรณรงค์ ส่งเสริมการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยมากที่สุด คุณลักษณะของครูนาฏศิลป์ตามที่นักเรียนต้องการมากที่สุด คือ ใจดี และนักเรียนได้รับประโยชน์จากการเรียนนาฏศิลป์มากที่สุด คือ ได้เรียนรู้เกี่ยวกับนาฏศิลป์ และวัฒนธรรมไทย

อภิปรายผล

จากการศึกษาทัศนคติที่มีต่อการเรียนนาฏศิลป์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ผลของการศึกษาสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

ทัศนคติที่มีต่อการเรียนนาฏศิลป์ของนักเรียนมีทัศนคติอยู่ในระดับดีทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านเนื้อหาที่เรียน ด้านครูผู้สอน และด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเนื่องจากการเป็นนักศึกษาที่เน้นถึงความสนใจ ความรู้สึกต่อวิชานาฏศิลป์ของนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ รวมทั้งในการจัดกิจกรรมของนักเรียนทางโรงเรียนได้เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วม และแสดงออกในการฟ้อนรำอยู่เสมอ ๆ รวมทั้งได้รับการยอมรับให้เป็นการแสดงออกที่ดี ถูกต้อง และงดงาม เป็นที่ชื่นชมของครู-อาจารย์ ผู้ปกครอง และเพื่อนร่วมโรงเรียนทำให้นักเรียนเกิดความสนใจ และมีทัศนคติที่ดีต่อวิชานาฏศิลป์ ซึ่งครูผู้สอนต้องมีวิธีสอนที่ดึงดูดแรงจูงใจในกิจกรรมทำให้นักเรียนอยากเรียนอย่างสม่ำเสมอ ผู้เรียนจึงจะเกิดความสนใจ ความต้องการที่จะเรียน และมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียน ซึ่งนักเรียนจะได้ตระหนักถึงความสำคัญของวิชานาฏศิลป์โดยเกิดจากแรงจูงใจดังกล่าว ซึ่งสอดคล้องกับ ณรุทธิ์ สุทธิจิตต์ (2535 อ้างใน สายละออ จำปา, 2543, หน้า 22) ที่ได้กล่าวถึงประเภทของการจูงใจไว้ 4 ประเภท คือ 1. การจูงใจภายใน (Intrinsic Motivation) คือ สภาพความสนใจที่จะเรียนรู้เนื่องมาจากปัจจัยที่อยู่ในประสบการณ์ 2. การจูงใจภายนอก (Extrinsic Motivation) คือ สภาพของความสนใจที่จะเรียนรู้เนื่องมาจากปัจจัยอื่น ๆ เช่น ความตั้งใจที่จะทำดี ความท้าทาย การต้องการเอาชนะ เป็นต้น 3. การจูงใจตนเอง (Self-Motivation) คือ สภาพความสนใจที่จะเรียนรู้ที่เกิดขึ้นเองภายในตัวผู้เรียน ซึ่งสืบเนื่องมาจากการจูงใจภายใน หรือภายนอก 4. การจูงใจจากผู้อื่น (Imposed Motivation) คือ สภาพความสนใจในการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากผู้ที่อยู่ใกล้ชิด เช่น ครูผู้สอน เพื่อน หรือ บิดามารดา ซึ่งมีอิทธิพลต่อการปฏิบัติตัวของผู้เรียน เพราะสามารถให้รางวัล หรือการทำโทษได้ พบเช่นเดียวกันงานวิจัยของ เยาวลักษณ์ ศรีนวล (2543, หน้า 59) เรื่องความสนใจในกิจกรรมวิชานาฏศิลป์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนสบเปิงวิทยา อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านพื้นฐานทั่วไป ด้านกิจกรรมการฟ้อนเพลง ด้านกิจกรรมเน้นจังหวะ ด้านกิจกรรมการร้องเพลง และด้านกิจกรรมนาฏศิลป์ พบว่านักเรียนมีระดับความสนใจอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.27, 3.01, 2.99, 3.19 และ 2.99 ตามลำดับ เพื่อให้สอดคล้องกับองค์ประกอบส่วนหนึ่งของวิชาพัฒนาบุคลิกภาพ ของ กระทรวงศึกษาธิการ (2535, หน้า 77)

ซึ่งว่าด้วยกิจกรรมที่สร้างนิสัย ค่านิยม เจตคติ และพฤติกรรมเพื่อนำไปสู่การมีบุคลิกภาพที่ดี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความรู้ ความเข้าใจ เห็นคุณค่ามีความภาคภูมิใจในศิลปวัฒนธรรม และรู้จักรักษาเพื่อเป็นมรดกสืบต่อไป นาฏศิลป์จัดเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญต่อการเรียนการสอน ในปัจจุบัน เพราะสามารถส่งเสริมการแสดงออก การสร้างสรรค์จินตนาการที่อิสระ และมีทัศนคติที่ดี

สำหรับระดับทัศนคติที่มีต่อการเรียนนาฏศิลป์ในแต่ละด้าน เมื่อเปรียบเทียบระหว่าง เพศ และระดับชั้นของนักเรียน สรุปได้ดังนี้

ด้านเนื้อหาที่เรียน

การเปรียบเทียบระหว่างเพศชาย และเพศหญิง พบว่า ระดับทัศนคติที่มีต่อการเรียน นาฏศิลป์ในด้านเนื้อหาที่เรียน โดยรวมทุกข้ออยู่ในระดับดีมี ค่าเฉลี่ย 3.90 และ 4.02 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยโดยรวม พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า ความแตกต่างทางเพศมีผลต่อทัศนคติที่มีต่อการเรียนนาฏศิลป์ ในด้านเนื้อหาที่เรียนต่างกัน และ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ได้ เรียนวิชานาฏศิลป์ตั้งแต่เรียนอยู่ชั้นประถมศึกษา ซึ่งโดยทั่วไปผู้ปกครองมักจะทำให้การสนับสนุน และ ส่งเสริมให้เด็กมีโอกาสแสดงออกซึ่งความสามารถในด้านนาฏศิลป์ เช่น งานประจำปีโรงเรียน การต้อนรับผู้มาเยือนในโอกาสต่าง ๆ จึงทำให้มีทัศนคติที่ดีต่อวิชานาฏศิลป์ ซึ่งพบเช่นเดียวกับ งานวิจัยของ สุจิตรา พลภาณุมาศ (2543) ที่พบว่า ทัศนคติต่อวิชาบังคับพื้นฐานภาษาอังกฤษ ของนักศึกษาคณะวิจิตรศิลป์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ในด้านเนื้อหา อยู่ในระดับดี ค่าเฉลี่ย คือ 3.57 และ 3.65 เพราะนักศึกษาส่วนใหญ่ได้เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองตั้งแต่อยู่ชั้นประถมศึกษา จึงทำให้มีความรู้สึที่ดีต่อภาษาอังกฤษมาตั้งแต่ต้น ดังคำกล่าวที่ว่า ทัศนคติเกี่ยวข้องกับ บุคคลและบุคคลก็จะพิจารณาประเมินดูว่ามีผลประโยชน์จากทัศนคตินั้น หรือไม่ ถ้ามีประโยชน์ก็ จะมีทัศนคติทางบวก หรือทัศนคติที่ดีต่อสิ่งนั้น แต่ถ้าไม่มีผลประโยชน์ก็จะมีทัศนคติในทางลบ หรือ ทัศนคติที่ไม่ดีต่อสิ่งนั้น ล้วน สายยศ (2543 อ้างใน สุจิตรา พลภาณุมาศ, 2543, หน้า 61)

การเปรียบเทียบระหว่างชั้นปีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 พบว่า ระดับทัศนคติที่มีต่อการเรียนนาฏศิลป์ในด้านเนื้อหาที่เรียน โดยรวมทุกข้ออยู่ในระดับดี โดยค่าเฉลี่ยรวม คือ 3.90, 3.98 และ 4.05 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาโดยค่าเฉลี่ยรวม พบว่า ทัศนคติของนักเรียนในด้านเนื้อหาที่สอนไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ พบในข้อความที่ว่า การเรียนนาฏศิลป์มีความสำคัญต่อการสืบทอดศิลปวัฒนธรรม การเรียนนาฏศิลป์ช่วยฝึกความกล้าในการแสดงออก นาฏศิลป์มีส่วนเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม การเรียนนาฏศิลป์มีส่วนช่วยให้นักเรียนรู้สึกผ่อนคลาย ซึ่งพบเช่นเดียวกับงานวิจัยของอำไพ มหาสิทธิ์ตระกูล (2535) ทำการวิจัยเรื่อง "การทดลองถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่นแก่เด็กวัยรุ่นในจังหวัดชลบุรี" โดยใช้กลุ่มตัวอย่างนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 จังหวัดชลบุรี ปีการศึกษา 2535 จำนวน 60 คน โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม และกลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม โดยกลุ่มทดลองจะได้รับการถ่ายทอดด้วยวิธีอยู่ค่ายพักแรม วิธีการสอนในห้องเรียน สำหรับกลุ่มควบคุมจะใช้วิธีควบคุมและบังคับ ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มที่ได้รับการถ่ายทอดด้วยวิธีสอนในห้องเรียน และวิธีอยู่ค่ายพักแรมมีความเข้าใจ และทัศนคติที่ดีต่อวัฒนธรรมท้องถิ่นสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ด้านครูผู้สอน

การเปรียบเทียบทัศนคติระหว่างเพศชาย และเพศหญิง พบว่า ระดับทัศนคติที่มีต่อการเรียนนาฏศิลป์ในด้านครูผู้สอน โดยรวมทุกข้ออยู่ในระดับดี โดยค่าเฉลี่ยรวม คือ 3.75 และ 3.81 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาโดยค่าเฉลี่ยรวม พบว่า เพศต่างกันไม่มีผลต่อทัศนคติที่มีต่อการเรียนนาฏศิลป์ ในด้านครูผู้สอนแตกต่างกันแต่ประการใด

การเปรียบเทียบทัศนคติระหว่างชั้นปีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 พบว่า ระดับทัศนคติที่มีต่อการเรียนนาฏศิลป์ในด้านครูผู้สอน โดยรวมทุกข้ออยู่ในระดับดี โดยค่าเฉลี่ยรวม คือ 3.70, 3.79 และ 3.87 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาโดยค่าเฉลี่ยรวมแล้ว พบว่า ทัศนคติที่มีต่อการเรียนนาฏศิลป์ในด้านครูผู้สอนไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ พบในข้อความที่ว่า ครูผู้สอนมีความรับผิดชอบต่อการสอน ครูผู้สอนมีความรู้กว้างขวาง และความแม่นยำในการเรียนการสอนนาฏศิลป์ นักเรียนให้ความร่วมมือกับกิจกรรมของทางโรงเรียนเมื่อมีการแสดง ครูผู้สอนแสวงหาเทคนิคการเรียนการสอนแบบใหม่ ๆ เสมอ

ซึ่งพบเช่นเดียวกับงานวิจัยของ ณิชกานต์ สิทธิโชคสกุลชัย (2543) ที่ทำการวิจัยเรื่อง เจตคติต่อวิชาชีพครูของพนักงานครูโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองลำพูน ในด้านลักษณะอาชีพครู และด้านการส่งเสริมและพัฒนาความรู้ พบว่า เจตคติโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก ทั้งนี้เป็นเพราะอาชีพครูเป็นอาชีพที่มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่สูงมาก ครูควรพัฒนาตนเองทั้งด้านวิชาชีพ บุคลิกภาพ และวิสัยทัศน์ให้ทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน ครูควรใส่ใจศึกษาค้นคว้าหาความรู้ใหม่ ๆ มีความเสียสละ ขยันอดทนต้องมุ่งมั่นในการพัฒนาศิษย์ ทำประโยชน์ต่อสังคม และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน

การเปรียบเทียบทัศนคติระหว่างเพศชาย และเพศหญิง พบว่า ระดับทัศนคติที่มีต่อการเรียนนาฏศิลป์ในด้านกิจกรรมการเรียนการสอน โดยรวมทุกข้ออยู่ในระดับดี โดยค่าเฉลี่ยรวมคือ 3.77 และ 3.81 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาโดยค่าเฉลี่ยรวมแล้ว พบว่า ทัศนคติของนักเรียนในด้านกิจกรรมการเรียนการสอนไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ พบในข้อความที่ว่า การเรียนนาฏศิลป์ช่วยนำไปประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพ ซึ่งพบเช่นเดียวกับ มานิตย์ ชัยอินทร์ (2538) ได้ทำการศึกษา การสร้างแบบสำรวจความสนใจในอาชีพตามทฤษฎีของ Holland สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้แบ่งเป็น 4 หมวด คือ หมวดกิจกรรม หมวดความสามารถ หมวดอาชีพ และหมวดประเมินทักษะความสามารถ พบว่ากลุ่มอาชีพประเภทงานศิลปะ ดนตรีนาฏศิลป์ และวรรณกรรม มีค่าอยู่ระหว่าง 0.38 ถึง 0.61 และทดสอบความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรทิพย์ วงษ์พานิช (2535) ที่ได้ทำการศึกษาค้นคว้าความสนใจในอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดในเขตการศึกษา 7 พบว่า ความสนใจในอาชีพของนักเรียน โดยภาพรวมนักเรียนมีความสนใจในอาชีพงานศิลปะมากที่สุด รองลงมา คือ งานดนตรี จำแนกตามอาชีพของผู้ปกครอง นักเรียนที่ผู้ปกครองมีอาชีพรับจ้างมีความสนใจในอาชีพ งานศิลปะมากที่สุด

การเปรียบเทียบทัศนคติระหว่างชั้นปีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 พบว่า ระดับทัศนคติที่มีต่อการเรียนนาฏศิลป์ในด้านกิจกรรมการเรียนการสอน โดยรวมทุกข้ออยู่ในระดับดี โดยค่าเฉลี่ยรวม คือ 3.71 , 3.79 และ 3.90 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาโดยค่าเฉลี่ยรวมแล้ว พบว่า ทัศนคติที่มีต่อการเรียนนาฏศิลป์ ในด้านกิจกรรมการเรียนการสอนไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณา

เป็นรายข้อที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ พบในข้อความที่ว่า การเรียนนาฏศิลป์ ใช้กิจกรรมที่เน้นการฝึกปฏิบัติ การเรียนนาฏศิลป์เป็นการใช้ทักษะการเคลื่อนไหวทุกส่วนของร่างกาย การเรียนนาฏศิลป์มีการฝึกปฏิบัติควบคู่ไปกับการเรียนทฤษฎี ซึ่งพบเช่นเดียวกับงานวิจัยของ อนันต์นพ นิรมล (2531) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลการเรียนรู้กิจกรรมนาฏศิลป์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จากเทปวีดิทัศน์กับการสอนปกติ โดยนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 คน และกลุ่มควบคุม 20 คน ของโรงเรียนอนุบาลพิษณุโลก สำนักงานการประถมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก พบว่า ผลการเรียนรู้กิจกรรมนาฏศิลป์ภาคปฏิบัติของนักเรียนที่เรียนจากเทปวีดิทัศน์สูงกว่าผลการเรียนจากการสอนปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และการใช้สื่อในการฝึก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วันนัด วัตเขียว (2533) ที่พบว่า การใช้นวัตกรรมการเรียนการสอน จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความมั่นใจ และมีทักษะในการปฏิบัติเพิ่มขึ้น การใช้ชุดฝึกการสอนจะให้ความรู้ทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ เพื่อให้ได้ความรู้จริงสามารถนำไปใช้กับผู้เรียนและแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอนได้ในระดับหนึ่ง

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักเรียน

จากการศึกษา พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็น และเสนอแนะวิธีการรณรงค์การส่งเสริมการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม โดยการจัดนิทรรศการการแสดงนาฏศิลป์ออกสู่สายตาประชาชน เชิญชวนให้ทุกคนเห็นคุณค่า ความสำคัญ ตรงกับซึ่งนโยบายการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ (2533) ที่ต้องการให้โรงเรียนเป็นสถานที่เสริมสร้างมวลประสบการณ์ให้แก่นักเรียนโดยทั่วไป และมีจุดประสงค์ในการปลูกฝังจริยธรรม ค่านิยมไทย เจตคติ พัฒนาการทุกด้าน ตลอดจนการถ่ายทอดศิลปวัฒนธรรมให้ดำรงยั่งยืนสืบต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

จะเห็นได้ว่าจากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับทัศนคติที่มีต่อการเรียนนาฏศิลป์ของนักเรียนในแต่ละด้านแล้ว ทำให้ทราบถึงปัจจัย หรือสาเหตุของระดับทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อการเรียนนาฏศิลป์ได้ค่อนข้างชัดเจนยิ่งขึ้น ส่วนใหญ่ระดับทัศนคติอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ จะเห็นได้ว่าระดับทัศนคติจะมีอยู่ในระดับดีมาก ดี และปานกลาง แต่ค่าทัศนคติของนักเรียนในบางข้อยังอยู่ในระดับที่สมควรต้องแก้ไข ดังนั้นผู้บริหารการศึกษาควรมีการส่งเสริม หรือสนับสนุนให้ครูผู้สอนที่รับผิดชอบ ในการสอนวิชานาฏศิลป์ของนักเรียน ช่วยให้มีการเสริมแรงจูงใจ และการปลูกฝังค่านิยมในการสร้างทัศนคติที่ดีต่อการเรียนวิชานาฏศิลป์ ได้เห็นคุณค่า ความสำคัญ ความภาคภูมิใจในความเป็นไทย

ข้อเสนอแนะเพื่อทำการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาทัศนคติที่มีต่อการเรียนนาฏศิลป์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ที่มีการเรียนการสอนนาฏศิลป์ ให้ทั่วทุกมหาวิทยาลัย
2. ควรทำการศึกษาทัศนคติที่มีต่อระบบการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ของนักเรียนมัธยมศึกษาทุกโรงเรียน ในเขตการศึกษา